

Toekomst van de auditpraktijk

“Een goede meeting, waarin we hebben laten zien accountants in Nederland, gezamenlijk en vanuit een bevologenheid voor ons mooie beroep, kunnen samenwerken aan een gemeenschappelijke toekomst”. Aldus vatte één van de aanwezigen de debatbijeenkomst samen die op 29 oktober door de NBA werd georganiseerd.

Onder leiding van Jaap van Manen, voormalig PwC-partner en hoogleraar wisselden prominente vertegenwoordigers van het beroep van gedachten over de ‘Toekomst van de auditpraktijk’. Aanwezig waren bestuurders van de vier grote kantoren, enkele middelgrote kantoren (Baker Tilly Berk, Alfa-Accountants, Mazars), Marcel Pheijffer (opinieleider en verbonden aan Nyenrode), Pieter de Kok namens Tuacc, en de diverse vertegenwoordigers van de NBA.

NIVRA-voorzitter Ruud Dekkers pleitte in zijn introductie voor een “open, constructieve gedachtewisseling” met als doel “het vinden van de essentiële ingrediënten voor een gemeenschappelijk gedragen, toekomstbestendige agenda voor ons mooie beroep”. Ten behoeve van de discussie gaven Marcel Pheijffer (Nyenrode), Paul Steman (Mazars), Robert Swaak (PwC) en Fou-Khan Tsang (Alfa) korte inleidingen.

Grotere betrokkenheid van de leiding

Uit de inleidingen bleek dat veel opvattingen over normen, waarden en noodzaak tot verandering collectief werden gedeeld. Voorop staat voor iedereen de kwaliteit van het werk, dat is het fundament van het accountantsberoep. De vraag was vervolgens of er voldoende werd geïnvesteerd in die kwaliteit. De discussie ging over urenbesteding, betrokkenheid van ervaren partners en senior managers en de wijze van interne verantwoording. Alle aanwezigen waren het eens over het feit dat de controle niet als *commodity* maar als ‘ambacht’ moet worden gezien. De huidige prijsdruk op de controlefees werd daarentegen als een bedreiging voor de kwaliteit beschouwd.

In de daaropvolgende discussie werd het standpunt ingebracht dat accountants de discussies over zich afroepen als ze cliënten accepteren met een gebrekkige governance. Als er in die gevallen geen ‘nee’ wordt gezegd trekt de accountant een verantwoordelijkheid naar zich toe die achteraf niet kan worden waargemaakt. Een opdracht weigeren vergt echter moed, zeker in de huidige marktomstandigheden maar zou wel in voorkomende gevallen een krachtig signaal aan de maatschappij kunnen geven.

Signaleren en vernieuwen

De veranderende omgeving vereist nieuwe competenties, onder andere op IT- en communicatiegebied. Diverse aanwezigen merkten op dat het innovatief vermogen van accountants onvoldoende is. “Werkzaamheden worden op dezelfde wijze verricht als 25 jaar geleden. Zo is *continuous auditing* bij veel accountantskantoren geen gemeengoed, terwijl dit in bepaalde gevallen allang mogelijk is.”

Over het partnermodel verschilden de meningen. Enerzijds zorgt dit model voor een hoge mate van betrokkenheid, anderzijds kan het een obstakel vormen voor diversiteit en vernieuwing.

In het kader van innovatie werd ook gesproken over noodzakelijke vernieuwing in het onderwijs. Nieuwe technologie kan alleen als versneller van kwaliteit werken als technologie een dominante plek krijgt in de accountancyopleiding.

De deelnemers waren het erover eens dat de accountant in de toekomst de signaleringsfunctie beter moet oppakken. Daar behoren ook zeker zaken bij als de cultuur binnen een organisatie en de 'toon aan de top'. Dat vraagt echter om andere vaardigheden en een andere houding.

Communicatie

Een effectieve communicatie wordt door alle aanwezigen beschouwd als een sleutelfactor in de toekomst het beroep. Desondanks onderschatten accountantskantoren in de dagelijkse gang van zaken het effect op de publieke opinie ervan. De inleiders waren het eens over de noodzaak van een grotere betrokkenheid van kantoorbestuurders bij het publieke debat. Zo zou de topman/topvrouw bij belangrijke kwesties vaker zijn/haar gezicht moeten laten zien, om de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie te onderstrepen. Dit vergt moed, want aan een publiek optreden zijn onmiskenbaar risico's verbonden. Op de langere termijn zal het echter voordelen opleveren. Daarnaast zou de leiding van accountantskantoren vaker in discussie kunnen treden met haar eigen medewerkers.

Deze externe communicatierol zou niettemin een vast onderdeel moeten worden van zijn of haar dagelijkse werkzaamheden. Hiermee wordt ook gestimuleerd dat bestuurders van grote kantoren zich frequenter en op meer consistente wijze kunnen mengen in het publieke debat en daarmee richting geven aan de publieke perceptie. De aanwezige bestuurders toonden zich bereidwillig tot het leveren van een actieve bijdrage op de publieke podia, bijvoorbeeld in de vorm van een periodieke column op Accountant.nl. Een positieve ontwikkeling is tenslotte te zien in de transparantieverslagen die accountantskantoren jaarlijks publiceren. Dit verslag wordt steeds beter ingezet als instrument om te communiceren over de stappen die de organisatie op kwaliteitsgebied heeft gezet.

Resultaten

NBA-directeur Berry Wammes presenteerde ten slotte de belangrijkste uitkomsten van de ledenenquête over de 'toon aan de top'. Dat het onderwerp leeft onder de leden is gebleken uit het aantal reacties: zo'n 2.000 binnen één week. De uitkomsten van deze enquête zullen binnenkort via Accountant.nl beschikbaar worden gesteld.

Ruud Dekkers sloot de bijeenkomst af en stelde dat het een goede meeting was waarbij partijen openhartig met elkaar gesproken hebben vanuit een gezamenlijke passie voor dit mooie beroep. Deze conclusie werd gedeeld door alle betrokkenen.

Tegelijkertijd constateerde hij dat het gesprek in zijn ogen nog niet af is. De bijeenkomst zal dan ook een vervolg krijgen in het voorjaar van 2013.